

To Be Or To Not Be

Essay av Erik Sæter Jørgensen

Første gongen Frode Felipe Schjelderup kom heim til meg, var etter ein eller annan konsert på Folken som eg for lengst har gløymt. Me hadde snakka om film, og når me snakka om film, enda me alltid før eller sidan med å snakka om vampyrfilmar. Frode hadde sagt noko om at han ville ha DVD-en med Bram Stoker's Dracula. Eg hadde han heime, eit av dei første DVD-kjøpa mine og ein film eg hugsar at eg tjuvkikka på då foreldra mine viste Laserdisc-utgåva på nattklubben dei dreiv, den gongen Francis Ford Coppola framleis var meir Godfather-Coppola enn Megalopolis-Coppola. Leilegheita mi den gongen låg ikkje langt frå Folken, så me la i veg. Eg henta DVD-en frå ei av dei mange bokhyllene i stova mi, stappfulle av DVD-ar, gav han til Frode, prata litt vidare, og så var kvelden omme.

Dracula er den evige utsidaren, som trengjer inn i samfunnet, men aldri vinn seg ein plass i fellesskapen. Han vert verande den som studerer skikkane til dei dødelege frå skuggane og rører seg gjennom byen, fullt ut deltakar og vitne.

I denne utvekslinga ligg konstantane. Film, musikk, teikning, måleri, skulptur og skriving utgjer kunstnarskapen hans. Filmen som vert ein figur, eit namn som vert ein karakter, T-skjorta til karakteren forvandla til eit band. By, land og planet gjorde til røyndom. Observasjonen rører seg gjennom fiksjonen, tvingar seg gjennom stoffet i kvardagslivet før han vender attende til det busette sinnet, omskapt av ferda.

Frode kallar seg ein fiksjonskunstnar. Fiksjonen veks fram gjennom vedhaldande merksemd, medan karakter og openberring ustansleg flettar seg inn i kvarandre og utløyser kjedereaksjonar.

Kategorisk høyrer leoparden Charlie heime i det ville. Utemd er han det usynlege nærværet. I fangenskap vert han handtert og overvaka. Charlie går andre vegen. Om Mowgli er menneskebarnet som lærer å leva blant dyr, peikar Charlie mot ein omvend Mowgli: dyret som går inn i menneskeverda og gjer konvensjonane hennar framande på nytt.

Charlie kjennest personleg, vampyren kjøleg, til stades, men ikkje ein del av samfunnet han rører seg gjennom. Denne dobbelheita går att i heile kunstnarskapen til Frode. Figurane hans kan samstundes vera blottstilte og løynde, åleine og sosiale, attkjennelege og umoglege.

Kven får løyve til å tre fram? Kven vert verande i skuggen? Dei som ser, dei som vert sett og dei som ventar, trer støtt på ny inn i rekkja som karakterar, kvar budd på neste tur.

Frode valde tidleg tittelen *To Be Or To Not Be* og kom aldri med noko alternativ.

Dette avbrotet i den automatiske forståinga tvingar fram ei ufrivillig *memento mori*-kjensle i meg. Å vera vert nekta ein stabil tilstand som endeleg stadfestar eller forkastar. Ein leopard stig inn i det personlege. Vampyren smelter saman med byen. Ein hugsa DVD vert byrjinga på eit essay. Ingen høyrer utan vidare heime der dei er plasserte. Kvar av dei utvidar habitatet.

Frode likar framleis vampyrar. Eg likar framleis vampyrar.

To Be Or To Not Be

Frode Felipe Schjelderup

22. august – 13. september 2026

Bryne Kunstforening

Bryne Mølle

Reevegen 1, 3. etasje

4340 Bryne

Laurdag 12–16

Sundag 13–17

Pressekontakt

Erik Sæter Jørgensen

erik@sjcontemporary.com